

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА УМЈЕТНОСТИ
СТРУКА: КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ
ЗАНИМАЊЕ: МУЗИЧКИ ИЗВОЂАЧ, МУЗИЧКИ САРАДНИК-ТЕОРЕТИЧАР
РАЗРЕД: други
СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1
ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 32
ДАТУМ: јули 2024. године

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Развијање способности ученика за разумијевање и доживљај креативног у умјетничком раду;
- Стицање знања о основним одликама и развоју умјетности у различитим друштвено-историјским раздобљима код нас и у свијету;
- Упознавање историјских фактора који су довели до различитих умјетничких појава;
- Изграђивање критеријума и сопственог односа према умјетности и култури;
- Развијање комуникацијских односа и тимског рада;
- Оплемењивање духа и емоционалног свијета ученика;
- Упознавање ученика са основним појмовима и законитостима из области умјетности;
- Развијање способности запажања и критичког просуђивања вриједности умјетничког дјела;
- Развијање навике код ученика да посјећује изложбе музеје, галерије и друге умјетничке манифестације;
- Упознавање ученика са основним појмовима и законитостима из области умјетности;
- Формирање свијести код ученика о универзалности умјетничког дјела;
- Упознавање са најважнијим достигнућима у умјетности (умјетничким стиловима, значајним споменицима и слично).

ТЕМЕ

1. Умјетност првобитне заједнице
2. Умјетност источних цивилизација
3. Античка умјетност
4. Умјетност средњег вијека
5. Ренесанса
6. Барок
7. Умјетност 19. вијека
8. Умјетност 20. вијека
9. Савремена умјетност

Оквирни број часова за реализацију тема није дефинисан. Наставник ће приликом планирања и програмирања наставних садржаја, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме, потреба струке и занимања, и сл, одредити број часова потребан за њихову реализацију у оквиру теме. Теме чине обавезни дио Наставног програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа њихове реализације.

ИСХОДИ

1. Умјетност првобитне заједнице

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: • препозна стваралаштво палеолита, неолита и металног доба; • наброји значајна остварења из периода праисторије; • образложи и дефинише услове који су довели до настанка праисторијских цивилизација; • уочи различитост у представљању облика.	Ученик ће бити способан да: • упореди стваралаштво палеолита, неолита и металног доба и препозна разлике, • процијени значај остварења из периода праисторије, као што су идоли и цртежи и изврши њихову естетску анализу, • -анализира мотиве стваралачког понашања човјека првобитне заједнице.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различитим културама и умјетностима у прошлости.

2. Умјетност источних цивилизација

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: • препозна стваралаштво Египта (гробнице, храмови, сликарство вајарство, примјењена умјетност,) и Месопотамије (Сумер, Вавилон, Асир, Персија); • упореди умјетност Египта и Месопотамије; • наброји сакралне објекте и споменике културе тога доба; • објасни духовне вриједности и особности периода у којем се развија ова умјетност; • уочи улогу умјетности у служби религије и власти.	Ученик ће бити способан да: • илуструје архитектонска, сликарска, вајарска и остварења примјењене умјетности Месопотамије; • презентује настанак првих градова - држава и њихових умјетничких творевина; • анализира и пореди сакралне и профане споменике и процијени њихов значај за културу тога доба; • прикаже и упореди стваралаштво Египта у периоду: старог, средњег и новог царства; • илуструје повезаност религије и власти са споменицима културе тога доба; • презентује примјере умјетничких остварења у Египту и Месопотамији и изврши њихову анализу.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различитим културама и умјетностима у прошлости.

3. Античка умјетност

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
-------	----------	---------------------

Ученик ће бити способан да: • препозна умјетност Грчке кроз стилове у архитектури (дорски, јонски, коринтски), вајарству и сликарству; • препозна умјетност Рима кроз стилове у архитектури, вајарству и сликарству; • наброји важнија умјетничка остварења Грчке и Рима; • уочи разлике између Грчке и Римске умјетности.	Ученик ће бити способан да: • анализира услове у којима је настала грчка умјетност; • презентује најзначајније примјере умјетничких дјела грчкој у архитектури, вајарству и сликарству; • анализира најзначајнија дјела римске умјетности; • пореди по сличностима и разликама грчку и римску умјетност.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различитим културама и умјетностима у прошлости.

4. Умјетност средњег вијека

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
--------------	-----------------	----------------------------

Ученик ће бити способан да: • препозна умјетност средњег вијека и њене токове кроз различите периоде (Византија, ислам, романика, готика); • упозна стилове и њихове карактеристике; • уочи сличности и разлике стилова; • наброји значајнија остварење тог периода.	Ученик ће бити способан да: • процијени везу између касноантичке и ранохришћанске умјетности на задатим примјерима; • презентује услове настанка и карактеристична остварења из периода ранохришћанске умјетности; • упореди ранохришћанску, византијску, исламску, романичку и готичку умјетност.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различитим културама и умјетностима у прошлости.
---	--	--

5. Ренесанса

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: • дефинише ренесансу и уочи значај у умјетности и животу уопште; • препозна умјетност ране и високе ренесансе (архитектура, вајарство, сликарство); • уочи разлику између ране и високе ренесансе; • објасни разлоге настанка ренесансне умјетности;	Ученик ће бити способан да: • анализира друштвено-историјске услове у којима је настала ренесансна умјетност; • уочава разлику између умјетности претходног периода и ренесансне умјетности; • презентује најзначајнија умјетничка дјела ренесансне епохе; • критички процјењује умјетничка дјела ренесансне епохе.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост;

• наведе значајне представнике ренесансе и њихова остварења; • уочи нове појавне облике.		- испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различитим културама и умјетностима у прошлости.
---	--	--

6. Барок

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: • препозна умјетност барока (архитектура, сликарство, вајарство); • објасни разлоге настајања умјетничких остварења у овом периоду; • уочи нове ликовне форме; • наброји важнија ликовна остварења; • опише умјетност барока у : Италији, Шпанији, Фландрији, Холандији, Француској, Енглеској, кроз дјела сликарства, вајарства и архитектуре; • проналази примјере барокне умјетности код нас.	Ученик ће бити способан да: • познаје друштвено-историјске услове у којима се стварала умјетност барока и рококоа; • уочи везу између умјетности претходних периода и барокне умјетности; • упореди по сличностима и разликама умјетност ренесансе и барока; • врједнује најзначајнија умјетничка дјела; • анализира најзначајнија дјела ренесансне умјетности.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду;

		- развије толерантни однос према различitim културама и умјетностима у прошлости.
--	--	---

7. Умјетност 19. вијека

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: • препозна умјетничке правце 19. вијека; • објасни друштвене прилике у 19. вијеку; • повеже развој технологије са умјетничким стваралаштвом; • објасни главне одлике посебних грана умјетности овог доба; • уочи разлике праваца кроз естетску анализу; • упореди правце и препозна ауторе појединих праваца.	Ученик ће бити способан да: • објасни друштвено-историјске услове у којима је настала умјетност 19. вијека; • анализира најзначајнија умјетничка дјела настала у 19. вијеку; • уочи везу између друштвених кретања у епохи која су довела до стварања умјетничких дјела.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различitim културама и умјетностима у прошлости.

--	--	--

8. Умјетност 20. вијека

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да: - наведе главне правце модерне умјетности и дефинише њихове карактеристике; - објасни разлоге настајања ових ликовних праваца; - наведе нове ликовне правце и њихове представнике; - наброји важнија остварења овог периода; - образложи развој нових облика у умјетности.	Ученик ће бити способан да: - упоређује друштвено-историјске услове у којима је настала умјетност 20. вијека са претходним епохама; - анализира најзначајнија умјетничка дјела настала у 20. вијеку; - упоређи сличности и различитости и разликама правце настале у 20. вијеку; - уочи везу између друштвених превирања епохе која су довела до стварања умјетничких дјела.	Ученик ће бити способан да: - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду; - развије толерантни однос према различитим културама и умјетностима у прошлости.

9. Савремена умјетност

Знања	Вјештине	Ставови/вриједности
Ученик ће бити способан да:	Ученик ће бити способан да:	Ученик ће бити способан да:

• препозна савремену умјетност и њене токове; • Објасни специфичности праваца савремене умјетности; • Наброји најважнија остварења овог периода. • Наведите најзначајније умјетнике периода савремене умјетности.	• анализира друштвено-историјске услове у којима је настала савремена умјетност; • упоређује по сличностима и разликама савремену умјетност и умјетност 20. вијека; • анализира карактеристике дјела савремене умјетности.	- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођавати се промјенама у раду и изражавати спремност на тимски рад; - испољи позитиван однос према професионално – етичким нормама и вриједностима; - испољи иницијативу и предузимљивост; - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.
--	--	---

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ - СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

1. Умјетност првобитне заједнице - Приказати стваралаштво палеолита, неолита и металног доба помоћу илустрација, репродукција и савремених медија; објаснити значење идола и цртежа човјека првобитне заједнице; објаснити понашање човјека праисторијског доба и упознати мотиве стваралачког понашања; организовати посјету ликовним галеријама и музејима; организовати рад у групама.

2. Умјетност источних цивилизација - Приказати стваралаштво Египта и Месопотамије помоћу илустрација, репродукција и савремених медија; објаснити услове који су омогућили прелазак из праисторије у доба које слиједи; приказати сакралне објекте и споменике тога доба; припремити стручну литературу; користити податке са интернета; организовати рад у групама; приступити естетској анализи.

3. Античка умјетност - Систематизовати и изложити знања из историје, археологије, књижевности и умјетности, која се односе на период формирања европске културе; објасни значај религије у развоју умјетности; објасни настанак градова држава; показати илустрације и репродукције које се односе

на умјетност Грчке и Рима; објаснити утицај Грчке умјетности на Римску умјетност; приступити естетској анализи; припремити стручну литературу; користити податке са интернета; организовати рад у групама.

4. Умјетност средњег вијека - Објаснити значај умјетности средњег вијека и утицај ранохришћанске вјере на њен развој; објаснити прилике у којима је настала средњовјековна култура; користити литературу из области историје, књижевности, религије, географије; користити податке са интернета; организовати рад у групама; приступити естетској анализи; користити умјетничке енциклопедије; организовати посјету умјетничким галеријама и музејима.

5. Ренесанса - Објаснити историјско- друштвене услове настанка ренесансе; приказати илустрације и репродукције које се односе на ренесансну умјетност; објаснити разлике између ране и високе ренесансе; објаснити хуманистичку ученост, индивидуализам и идеју обнове античких вриједности; организовати рад у групама користити интернет презентације, организовати посјете изложбама и музејима.

6. Барок - Презентовати помоћу слајдова, репродукција, фотографија, илустрација и савремених медија стваралаштво барокне умјетности; образложити и дефинисати услове који су довели до настанка барокне умјетности; објаснити разлике између умјетности ренесансе и барока; навести одлике барокне умјетности и њене сличности и разлике у појединим земљама Европе; упознати ученике са барокном умјетношћу код нас; организовати рад у групама.

7. Умјетност 19. вијека - Упознати ученике са правцима 19. вијека користећи савремену технику, репродукције, фотографије и слично; објаснити и анализирати друштвене прилике у 19. вијеку; образложити везу између умјетничког стваралаштва и технолошког напретка; навести главне одлике свих праваца 19. вијека; објаснити разлике између праваца на примјерима; навести најважније представнике и њихова дјела; организовати рад у групама; приступити естетској анализи.

8. Умјетност 20. вијека - Приказати слајдове, фотографије, репродукције и филмове који карактеришу модерну умјетност; објаснити разлоге који су довели до настанка праваца анализирајући сличности и различитости; навести најважнија остварења; образложити развој нових облика у умјетности; организовати посјету ликовним галеријама и музејима; приступити естетској анализи.

9. Савремена умјетност - Приказати стваралаштво савремене умјетности користећи фотографије, репродукције и савремене медије; објаснити основне карактеристике, односно специфичности појединих праваца савремене умјетности; набројати најважнија дјела и њихове ауторе; организовати посјете изложбама; приступити естетској анализи.

ОЦЈЕЊИВАЊЕ

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.

ИНТЕГРАЦИЈА

- Српски језик

- Историја
- Ликовна умјетност
- Други предмети који се могу повезати са садржајима предмета Историја умјетности

ИЗВОРИ

1. Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
2. Друга стручна литература и приручници
3. Интернет